

zaaknummer 2015 W 1439 (1)

datum advies 17 maart 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

Juridisch adviseur: mevr. mr. C. de Jongh, advocaat te

Roelofarendsveen

tegen:

[naam],

geboren op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tot [jaar]lid van de Nederlandse Provincie Karmelieten

Juridisch adviseur: M. de Zoete, jurist/juridisch medewerker bij

Achmea rechtsbijstand te Apeldoorn

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 mei 2015 2015. Bij brief van 13 mei 2015 heeft [naam], Prior Provinciaal van de Nederlandse Provincie Karmelieten informatie verstrekt over aangeklaagde.

Op 21 juli 2015 is een verweerschrift binnengekomen van M. de Zoete, jurist/juridisch medewerker bij Achmea. Hij heeft dit verweerschrift namens aangeklaagde ingediend.

Voorts is op 2 september 2015 nog een inhoudelijke reactie binnengekomen van pater [naam], voornoemd.

Op 9 februari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is daarbij verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mevr. mr. C. de Jongh, advocaat te Roelofarendsveen.

Namens de Nederlandse Provincie Karmelieten is verschenen pater [naam], Prior Provinciaal. Noch aangeklaagde, noch zijn vertegenwoordiger is ter zitting verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een streng katholiek gezin waarbinnen 14 kinderen geboren zijn. Zijn vader was boerendagloner tevens productiemedewerker bij [bedrijf]. Zijn moeder zorgde voor de 14 kinderen. Klager was nummer zeven. Het was een hele eer en bracht aanzien, als er meerdere kinderen uit zo'n groot gezin opgeleid werden tot priester of broeder. Klager was goed in catechismus en werd uitverkoren om tot geestelijke te worden opgeleid. Klager

omschrijft het gezin, waarin hij geboren is, als liefdevol en sociaal. Het gezin had het niet breed.

Klager zat nog op de lagere school en was misdienaar. Hij ging regelmatig naar de mis zowel door de week als in het weekend. De pastoor, die verbonden was aan de Katholieke [naam]Kerk te [plaats], viel regelmatig uit wegens ziekte. Aangeklaagde was een vaste vervanger van deze pastoor. Hij kwam uit het Karmelietenklooster te [plaats]. Toen aangeklaagde weer eens aanwezig was als vervanger, moest hij een keer nablijven na de mis. Aangeklaagde droeg hem op om op zijn handen te gaan staan. Aangeklaagde pakte hem dan vast bij zijn benen en ging met zijn handen via de korte broekspijpen van klager richting het geslacht van klager om dat vervolgens uitvoerig te betasten. Klager heeft dit als zeer vernederend ervaren.

Een tweede keer werd klager door aangeklaagde uitgenodigd voor een rondleiding in het Karmelietenklooster in Aalsmeer. Klager kreeg een rondleiding en eindigde op de kamer van aangeklaagde in het klooster. Aangeklaagde heeft klager onder het mom van seksuele voorlichting aan de hand van een aanwezige encyclopedie uitleg gegeven over het lichaam van klager. Daarbij moest klager zijn broek opendoen, zodat hij o.a. uitleg kon geven over de werking van de zaadballen en de erectie, waarbij aangeklaagde probeerde klager te bevredigen. Klager herinnert zich vaag dat hij aangeklaagde ook heeft moeten betasten.

Er volgde een derde uitnodiging om naar het klooster te gaan. Achterop de brommer ging klager mee naar het klooster. Het ritueel van de vorige keer herhaalde zich, totdat klager zei: "Ik wil hier nooit meer komen" en daarmee nam het misbruik een einde. Klager vraagt zich achteraf af, hoe het mogelijk is, dat hij na de eerste keer, dat hij geconfronteerd werd met misbruik toch achterop de brommer mee is gegaan naar het klooster met aangeklaagde. Hij was nog maar een kleine jongen en het ontzag voor de priesters was groot. Klager durfde eigenlijk nergens "nee" tegen te zeggen. Klager herinnert zich wel, dat aangeklaagde eigenlijk een bijzonder aardige man was, die hem ook enthousiast gemaakt had om kloosterling te worden.

Klager herinnert zich dat hij in de vijfde of zesde klas van de lagere school zat ten tijde van het misbruik. Daarnaast denkt hij dat het in de zomer moet hebben plaatsgevonden, omdat klager een korte broek aan had. Gelet hierop moet het misbruik (zoals ook ter zitting is duidelijk geworden) hebben plaatsgevonden rond de zomer van 1963.

2.2 Na de lagere school is klager naar het Juvenaat in [plaats] gegaan. Daar is hij nog veel ernstiger en vaker misbruikt. Nadat klager was uitgetreden, is hij aanvankelijk bij [bedrijf] gaan werken als [beroep] en na korte tijd kwam hij terecht in de jeugdvakbeweging. Daar is hij ongeveer 12 jaar werkzaam geweest in [onderwijs] als docent [vak]. Nadien is klager bij een [bedrijf] gaan werken en na 12 jaar is hij zijn eigen onderneming gestart. Klager heeft niet het gevoel, dat hij maatschappelijk minder heeft gefunctioneerd door het misbruik. Wel heeft het zijn relaties tot de mensen veranderd. Zo durfde hij in de tijd dat hij docent was, leerlingen niet dicht te benaderen. Toen klager was uitgetreden is hij weer thuis gaan wonen. Hij was toen ongeveer 19 jaar oud. Het was moeilijk om weer thuis te komen. Hij was het niet meer gewend om met z'n allen uit een bord of pan te eten en het misbruik had hem dusdanig in de war gebracht, dat hij tamelijk onhandelbaar was als hij thuiskwam. Klager is vrij vroeg op kamers gaan wonen en hij is op 21-jarige leeftijd getrouwd. Zijn echtgenote heeft hij al vroeg verteld over het misbruik. Vervolgens heeft hij er nooit meer over gesproken, totdat hij in 1983 in aanraking kwam met een psycholoog vanwege een traumatische ervaring. Toen kwam ook het misbruik naar boven. Klager is gedurende zijn hele leven vaak neerslachtig geweest en hij wijt dit aan het misbruik. Na de traumatische ervaring in 1983 is klager zelfs ernstig depressief geweest.

2.3 Klager hoopt, dat deze klachtprocedure hem zal helpen bij het verwerken van het leed, dat hem is aangedaan. Voorts meent hij, dat het van belang is, dat de omvang van het

misbruik binnen de katholieke kerk onder de aandacht wordt gebracht en in de openbaarheid wordt gebracht. Door middel van dit klaagschrift hoopt hij, dat hij daaraan kan bijdragen. Tot slot merkt klager nog op, dat hij lang geworsteld heeft met de vraag of hij een klacht zou willen indienen, want daarmee worden onbedoeld ook priesters die oprecht en goed waren in een kwaad daglicht gesteld.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft in zijn reactie ontkend, dat hij klager heeft misbruikt. Daarnaast heeft hij aangevoerd dat de klacht niet-ontvankelijk moet worden verklaard, nu het klaagschrift dateert van 26 mei 2015 en de mogelijkheid om een klaagschrift in te dienen formeel op 1 mei 2015 was gesloten.

De Prior Provinciaal van de Nederlandse Karmelprovincie, [naam]., heeft in zijn schriftelijke reactie en ter zitting gesteld, dat uit de archieven blijkt, dat aangeklaagde in [maand] [jaar] tot priester is gewijd. Na de priesterwijding heeft hij een jaar theologie gevolgd, waarna het pastoraal stagejaar plaatsvond. Ten aanzien van de periode, waarin het misbruik volgens klager zou hebben plaatsgevonden, zou het gestelde misbruik, praktisch gezien, daarom alleen plaats hebben kunnen vinden tussen juli 1963 en juli 1964. Uit de archieven blijkt niet dat aangeklaagde in [plaats] optrad als vaste vervanger van de pastoor bij diens afwezigheid of dat sprake was van seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

In de reactie wordt voorts opgemerkt, dat uit een gesprek met pater [naam], voormalig Prior Generaal van de Orde en ex-provinciaal van de Nederlandse Karmelprovincie, is gebleken dat aangeklaagde in [jaar] is veroordeeld voor seksueel misbruik, omdat hij zich tijdens zijn vakantie in [plaats] zou hebben vergrepen aan een misdienaar.

Pater [naam] concludeert, dat hij de klacht van klager op grond van de archieven noch kan bevestigen noch kan ontkennen.

4. De ontvankelijkheid van de klacht

4.1. Op vordering van de stichting Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik en van een vijftal individuele slachtoffers heeft de Voorzieningenrechter te Utrecht bij vonnis van 1 oktober 2014 beslist dat het indienen van een klacht inzake seksueel misbruik op basis van de Procedure mogelijk moet blijven tot 1 mei 2015 door wijziging van de eerder vastgestelde sluitingstermijn van 1 juli 2014.

Ter uitvoering van dat vonnis heeft het bestuur van de Stichting Beheer & Toezicht, gehoord de voorzitter van de Klachtencommissie en met instemming van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen, de Procedure op 30 oktober 2014 gewijzigd. Deze wijziging is, eveneens ter uitvoering van het vonnis, bekendgemaakt in vier landelijke dagbladen. De gewijzigde Procedure is ook gepubliceerd op de website van het Meldpunt.

4.2. De wijziging van de Procedure, voor zover hier van belang, betrof in de eerste plaats artikel 2, eerste lid, waarin ter uitvoering van voormeld vonnis is bepaald - kort gezegd - dat een slachtoffer van seksueel misbruik zoals bedoeld in de Procedure, tot 1 mei 2015 een klacht kan indienen. Voorts werd artikel 3, zesde lid in die zin gewijzigd dat degene die overeenkomstig de voorgaande bepaling vóór 1 mei 2015 een klacht heeft ingediend, vóór 1 augustus 2015 een klaagschrift moet hebben ingediend.

Een en ander betekent, dat klaagschriften, die na 30 april 2015 zijn binnengekomen, in ieder geval aan twee vereisten moeten voldoen:

- 1) de klacht moet zijn ingediend (dus gemeld bij het Meldpunt) vóór 1 mei 2015; **en**
- 2) het klaagschrift inzake deze klacht moet zijn ingediend vóór 1 augustus 2015.

Indien aan één van deze voorwaarden niet is voldaan, is de klacht derhalve niet ontvankelijk wegens termijnoverschrijding. Dat is slechts anders, indien er sprake is van een zogenoemde verschoonbare termijnoverschrijding; dat wil zeggen zeer bijzondere omstandigheden op grond waarvan de termijnoverschrijding in casu niet verwijtbaar is.

4.3 Klager heeft op 27 februari 2013 melding gemaakt van seksueel misbruik. Deze melding is geregistreerd onder nummer 2013-3997 (1). Bij mailbericht van 10 april 2015 heeft klager aangegeven zijn melding om te willen zetten in een formele klacht. De klacht is geregistreerd onder nummer 2015W1439(1). Het klaagschrift is ingekomen op 27 mei 2015. Gelet op het voorgaande is de klacht van klager ontvankelijk.

5. De beoordeling

5.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5.3. Er zijn ongeveer drieënvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden, dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie gaat daarbij uit van de door pater [naam] overgelegde informatie, in het bijzonder de brief van 13 mei 2015, waaruit blijkt dat aangeklaagde van medio 1963 tot medio 1964 een pastoraal stagejaar in [plaats] doorbracht.

De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden, dat klager in de zomer van 1963 drie keer door aangeklaagde is misbruikt, waarbij dit misbruik bestond uit het betasten van het geslachtsdeel van klager door aangeklaagde en twee pogingen van aangeklaagde om klager te bevredigen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Voorts ziet de Klachtencommissie in de verklaring van pater [naam] een ondersteuning van de klacht van klager. Pater [naam] verklaarde, dat aangeklaagde in [jaar] is veroordeeld voor seksueel misbruik van een misdienaar. De klachtencommissie is van oordeel, dat hoewel dit misbruik niet ziet op klager, deze veroordeling, wel steun biedt aan onderhavige klacht.

Ten slotte vindt de klacht ook steun in de verklaring van de echtgenote van klager. Zij verklaarde, dat klager haar ruimschoots voor hun trouwdag reeds op de hoogte had gesteld van het misbruik door [aangeklaagde].

5.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is

geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas elf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

5.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is uitgetreden, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Prior Provinciaal van de Nederlandse Provincie Karmelieten de klacht gegrond te verklaren.

Deze beslissing is genomen op 17 maart 2016 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.